

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen
landbrugsstotte-geodata@lbst.dk

12. januar 2023

Vedr. Høring over udkast til bekendtgørelse om tilskud til ekstensivering med slæt, j.nr. nr. 22-29131-000001.

Landbrugsstyrelsen har den 23. december 2022 udsendt ovenstående udkast til bekendtgørelse i høring, og i denne forbindelse ønsker Danmarks Jægerforbund, Dansk Ornitologisk Forening/BirdLife-Danmark og Danmarks Biavlerforening (i det følgende 'foreningerne') dels at gentage de bemærkninger, vi har fremsat ved de foregående høringer på ordningen, dels at afgive supplerende bemærkninger.

Indledningsvist skal foreningerne dog grundet det meget store antal høringer hen over juleferien og den meget komplekse struktur, hvor de forskellige høringer griber ind over hinanden, forbeholde sig at fremkomme med supplerende bidrag i det videre arbejde med udvikling af ordningerne under den nye CAP-plan.

Samtidig skal foreningerne opfordre til, at Landbrugsstyrelsen tager initiativ til en mere koordineret beskrivelse af de mange nye og videreførte ordninger, eksempelvis ved at medtage dem alle i 'Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer', så det bliver tydeligt for ikke mindst landbrugere og deres konsulenter hvilke ordninger, der kan benyttes hvor og hvordan – gerne også med referencer til 'Vejledning om konditionalitet'.

Da den af ovenstående høring omfattede ordning kan søges på kulstofrige jorde samt randarealer i ådale, er både rålam og småvildt ekstremt udsatte, ligesom en række jordrugende, rødlistede agerlandsfuglearter er det. Samtidig åbner ordningen op for etablering af en bestøverenlig insektfauna, men kun hvis slæt udskydes så længe, at blomstrende plantearter rent faktisk når at blomstre.

Sammenlagt betyder det, at slæt på sådanne arealer ikke bør finde sted i perioden 15. april til 1. oktober, og som ordningen nu er skruet sammen, er det foreningernes opfattelse, at den vil føre til etablering af økologiske fælder i uhørt grad.

Vi vil i det følgende gerne uddybe disse forhold:

Råvildtet:

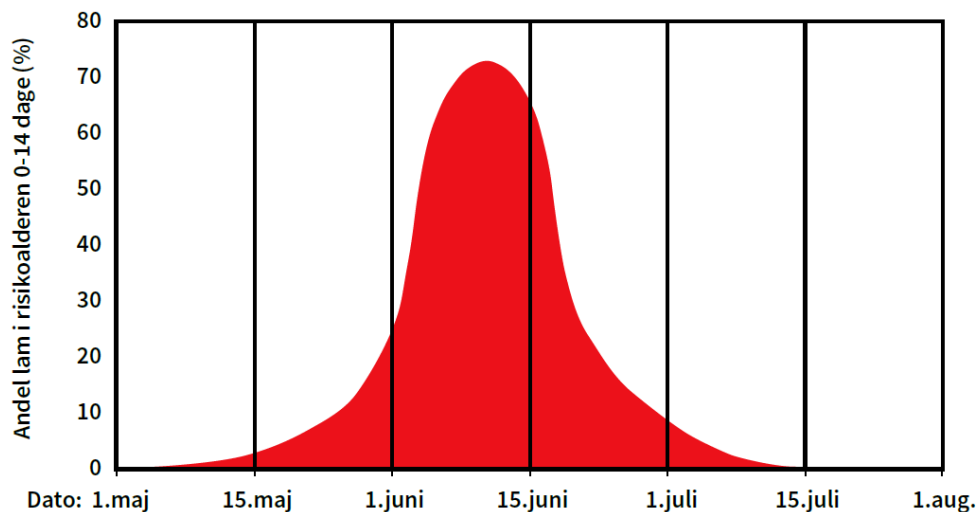
Netop de lavbundsarealer og randarealer i ådale, som ordningen er rettet imod, vil sammen med omgivende arealer oftest udgøre en foretrukket biotop for vildtet i landbrugslandet, hvilket den ekstensiverede drift af arealerne ligeledes bidrager positivt til. Derfor må der forventes en højere tæthed af vildt i de pågældende områder sammenlignet med intensiv drevne landbrugsarealer. Når Landbrugsstyrelsen med en økonomisk attraktiv bioordning, skaber en positiv forbedring af de pågældende arealers værdi som levested for landbrugslandets vildt, hvilket foreningerne hilser velkomment, bør Landbrugsstyrelsen også være klar til at påtage sig den etiske og moralske forpligtigelse, at sikre rammerne for driften af arealerne ikke resulterer i øget risiko for at skade det vildt, der naturligt tiltrækkes og bruger ekstensive arealer som ynglebiotop.

Foreningerne skal gøre opmærksom på, at slæt i juni måned kolliderer med højdepunktet for fødsel af rålam i begyndelsen af juni måned. Samt det faktum at rådyret har en ynglestrategi, hvor lammene gemmes ("hider-strategi") de første to uger efter fødslen, og derfor bliver liggende skjult i marken, uanset hvilke farer der nærmer sig.

Foreningerne henviser til nedenstående link for en mere detaljeret gennemgang af resultaterne fra det gennemførte "projekt høstdrab af rådyr".

<https://udgivelser.jaegerforbundet.dk/2017/foldere-og-tryksager/hoestdrab-af-raadyr-analyse-af-hoestdrabsproblemets-omfang-i-danmark-samt-test-af-dronebaaret-losurin-som-afvaergemiddel/?page=1>

Som det fremgår af nedenstående graf fra projektet, har en stor andel af rålam en betydelig risiko for at blive dræbt eller lemlæstet i forbindelse med slæt i juni måned.

Andel rålam, der på en given dato er 0-14 dage gamle og har risiko for at blive dræbt ved høst (antal i risikoalder/dato, når der i alt fødes 100 lam).

Foreningerne glæder sig over, at der i vejledningen gøres opmærksom på risikoen for at skade eller dræbe vildt, samt henvises folderen "Undgå at skade vildt ved høst". Men vi finder det utilstrækkeligt, da anbefalingerne heri ikke kan forhindre påkørsel af reder og yngel, som ikke er i stand at flygte.

Agerlandsfuglene:

Udover rålam vil den rødlistede agerhøne i særdeleshed også være udsat, når der tages slæt i perioden, hvor agerhønen ligger på rede og de første uger efter klækning, hvilket strækker sig frem til midten af juli. For andre jordrugende, rødlistede agerlandsarter kan ungeperioden strække sig helt hen til midten af august – for Bomlærkes vedkommende faktisk helt ind i september (se udklip fra DOF/BirdLife Danmarks brakfolder nedenfor og find link til hele folderen og det tilhørende referencenotat her: https://www.dof.dk/om-dof/nyheder?nyhed_id=2108)

SANGLÆRKE

Marts			April					Maj					Juni				Juli					August					Sept.	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37			

AGERHØNE

Marts			April					Maj					Juni				Juli					August					Sept.	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37			

GULSPURV

Marts			April					Maj					Juni				Juli					August					Sept.	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37			

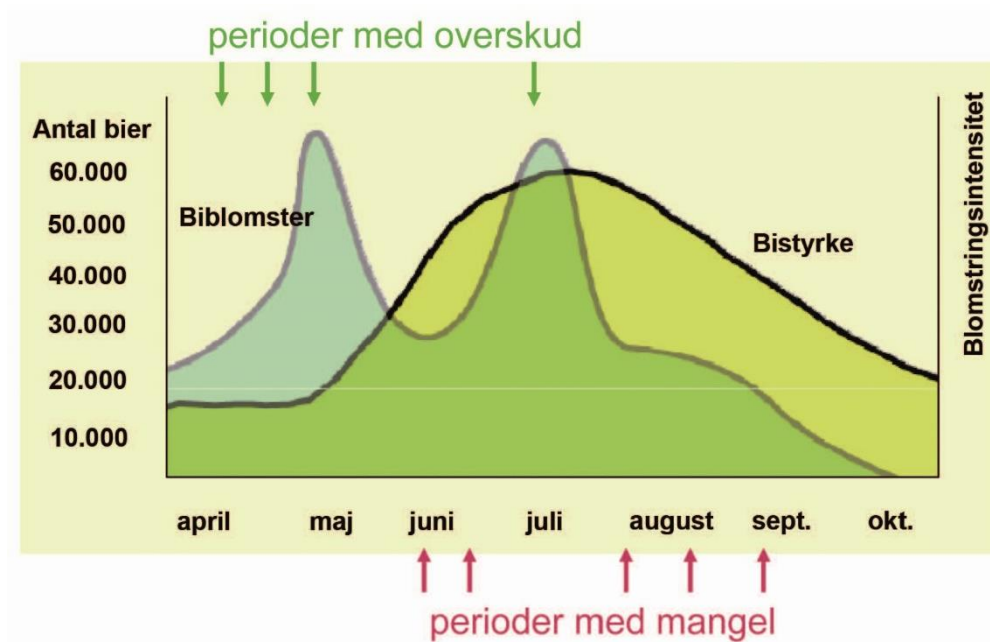
BOMLÆRKE

Marts			April					Maj					Juni				Juli					August					Sept.	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37			

Æglægnings- (mørkebruge) og ungeperioder (lysebrune) for fire jordrugende, rødlistede agerlandsarter, der typisk vil etablere reder i arealer med ekstensivering med slæt. (Fra DOF BirdLife Danmarks brakfolder)

Bestøvere:

Græsmarker med blomstrende urter er en god ressource for mange arter af bier og andre bestøvere. Størstedelen af de knap 300 arter af bier i Danmark er aktive og gennemlever den aktive del af deres livscyklus først på sæsonen. Det vil sige i foråret og forsommeren. I denne periode er der behov for gode og varierede fødekilder. Når rapsen og de forårsblomstrende træer er afblomstret, så optræder der perioder, hvor bierne har svært ved at finde føde. Selv om en stor del af bierne er aktive tidligt på sæsonen, er der stadig mange aktive bier derefter. Det er derfor meget vigtigt, at der er et varieret udbud af blomstrende bivenlige planter i hele sæsonen. Dette gælder også i sensommeren og efteråret, hvor rigelige nektar og pollenplanter er vigtige for de bier, der producerer yngel sent på sæsonen og for de bier, der overvintrer.

Bistyrke i honningbifamilie sammenholdt med blomstringsintensitet.

Der kan sidde mange bier i blomstrende urter på marken. Tidligere undersøgelser viser, at slåning kan skade bierne. Dette ved at bierne er døde eller ikke længere er i stand til at flyve efter skader på bagkrop, ben eller vinger. Derfor bør man også tilrettelægge slåningstidspunkter til perioder, hvor der sidder så få bier i marken som muligt.

Det er også stort problem for bierne, særligt for de mange, der kun kan flyve korte afstande (<100 m) når deres fødegrundlag fjernes fra det ene øjeblik til det andet, som det sker ved slættagning.

Alt i alt betyder dette som anført indledningsvist, at slæt helt bør undlades i perioden 15. april til 1. oktober.

Spørgsmål vedrørende høringssvaret eller ved behov for uddybende kommentarer, bedes rettet til Danmarks Jægerforbunds Chefkonsulent Jakob Bergmann Nielsen, Afdelingen for Rådgivning og Uddannelse. Telefon: 88 88 75 51/81 88 24 46. Mail: jbn@jaegerne.dk, idet denne varetager foreningernes inddragelse i eventuelle supplerende besvarelser.

Med venlig hilsen

Egon Østergaard

Dansk Ornitologisk Forening/
Birdlife-Danmark

Arne T. Henriksen

Danmarks Biavlerforening

Claus Lind Christensen

Danmarks Jægerforbund

Referencer (ud over de i noterne anførte):